

Inhoud

Deel 1 De waarden als fundament; leerlingen betrekken bij de waarden en gedragsverwachtingen	13
<i>Schoolwide Positive Behavior Support in een Nederlands Rebound jasje</i>	
<i>Een verkenning van de start van SWPBS op de Rebound van het Flex College Nijmegen</i>	
Trees Das, Saskia Ceulemans, Anke Verhaaren	
Inleiding	14
1 Rebound Flex ontmoet SWPBS	15
De Rebound en haar werkwijze	15
Kennismaking met SWPBS	15
Start met SWPBS, een boeiend proces	16
Wat SWPBS gebracht heeft	16
2 Werken vanuit waarden, een theoretische verkenning	17
Waarden en SWPBS	17
Wat verstaan we onder waarden en normen?	18
Waarden in de jongerencultuur	19
Waarden in het onderwijs	19
Waarden in SWPBS	21
Verschillende waarden in het primair en voortgezet onderwijs	22
Het bepalen van de waarden	24
3 De praktijk	26
Inleiding	26
Het werken met film/beeld in relatie tot PBS	28
Werkvormen aan de hand van de pijlers	29
4 En nu zelf aan de slag!	36
Geraadpleegde bronnen	43
Deel 2 PBS lessen; de didactische benadering van gewenst gedrag	45
<i>Een verkenning voor onder- en bovenbouw op het Kandinsky College</i>	
José Wichers-Bots, Wil Boezen, Harry Harleman, Dorothee Hazenberg, Sander Luttje, Yolande Ulenaers	

Inleiding	46
1 Het Kandinsky College	47
Wat voor school zijn wij?	47
Kandinsky College en Positive Behavior Support	47
Samenstelling PBS-team	48
Implementatie PBS op het Kandinsky College	48
PBS, wat brengt het onze school?	48
2 Theoretische onderbouwing	50
Inleiding	50
Voorwaarden voor een PBS-les	50
Aanleren van gedragsverwachtingen: PBS-les	52
Instructie voor de reactieprocedure op gedrag	54
Implementatie	55
3 De aula	57
Inleiding	57
Waarom de aula?	57
Organisatorische maatregel	58
Start onderbouw	58
Les in 'verwacht gedrag' aula	58
Organisatorische maatregel: Pauzesurveillance door leerlingen	59
Gedrag van docenten	60
Een nieuwe les 'verwacht gedrag' in de aula	61
Data	62
Schoolbrede interventie	63
De conciërge	63
4 Be ready: PBS in de bovenbouw	67
Inleiding	67
Scholing 1: de eerste stap naar de bovenbouwteams	67
Scholing 2: de tweede stap 'een goed begin is het halve werk'	69
Vorbereiding les 'Be ready': de nulmeting	71
Les: Be ready havo 3	75
Conclusie	78
Vervolg bovenbouw	79
Interview mentor	79
Geraadpleegde bronnen	81
Deel 3 Een positieve benadering van leerlingen; Hoe verhoudt waarden zich tot negeren en het geven van negatieve consequenties	83
<i>De SWPBS ervaringen van Notre Dame des Anges</i>	
Mariette Haasen, Charel van Deursen, Marjan van de Goor, Marij van Deutekom	

Inleiding	84
1 Notre Dame des Anges, wat voor school zijn wij	85
2 Theoretisch Kader	86
Waarderen en begrenzen van gedrag, een continuüm aan gedragsmaatregelen	86
Waarderen, negeren en disciplinaire maatregelen	86
Een continuüm van maatregelen	88
De relatie tussen intrinsieke motivatie, positief leerklimaat en maatregelen voor gedragsbeïnvloeding	92
Richtlijnen voor het invoeren van een schoolbreed waarderingsstelsel	93
3 Waardering is van alle tijden	95
4 Bij een SWPBS-interventie hoort waarden	97
De aula-interventie	98
Evaluatie interventie in de aula	100
5 SWPBS is meer dan een interventie	103
Zelf Beoordelings Onderzoek	104
Data van de leerlingen	105
Het aanleren van de gedragsverwachtingen	105
Het reageren op gedrag: Eenduidigheid binnen het team	106
De mentorlessen	107
Samenvatting	108
6 SWPBS, schoolbreed waarden!	109
Een nieuwe Interventie: Gewenst gedrag in de lokalen	109
Het trainen van de interventie bij het docententeam	112
Verder met SWPBS	113
7 Een positieve insteek op geel en rood	114
Hart Optreden	114
Trainingen voor het ontwikkelen van gedragsvaardigheden	115
Time-Out Voorziening	116
8 Evaluatie	118
Een fundamentele discussie over het schoolbreed handelen	118
Meer inzicht in gedrag en onze invloed daarop	118
De integratie van SWPBS	119
Data	119
Wat zijn de volgende stappen?	119
Geraadpleegde bronnen	121

Deel 4 Sturen op data	123
<i>Ervaringen van het Flex college, Kandinsky Malderburchtstraat en Notre Dame des Anges</i>	
Anita Blonk, Chris van Ommeren, Harry Harleman, Nico Kusters	
Inleiding	124
1 Het gebruikmaken van data in de school	125
Waarom data (gaan) gebruiken?	125
Wanneer gebruiken we data?	126
Waar verzamelen we data?	126
Wat voor soort data kunnen we gebruiken?	126
Wie verzamelt de data: een datamanager?	127
2 Doelen van data verzamelen binnen SWPBS	128
Het eerste doel voor de school: komen tot besluitvorming aan de hand van data over gedrag	128
Het tweede doel voor de school: implementatie van SWPBS	131
Een derde doel voor de school: het evalueren van de interventies	131
3 Data-instrumenten	133
Instrumenten voor besluitvorming in het PBS-team	133
Instrumenten voor voortgang, kwaliteit en borging van invoering van SWPBS	136
Instrumenten om opbrengsten van SWPBS in kaart te brengen	137
4 De datamanager, overwegingen en kwesties rondom dataverwerking	140
Rol van de datamanager	140
Privacy en Rechten rondom het verwerken van data: enige overwegingen	141
5 Data verzamelen in de praktijk	143
Praktijkverhaal	143
Interview	145
Nabeschuwing	147
Geraadpleegde bronnen	150
Deel 5 Coachen van teamleden in het voortgezet onderwijs op de SWPBS-manier	153
Hanneke Hoetmer, Chris van de Wiel, Manfred Postma, Jeanne Jansen, Anita Blonk	
153	
Inleiding	154
1 REC Vierland en SWPBS	155
Over REC Vierland	155
REC Vierland en SWPBS	155
Wat heeft SWPBS de organisatie gebracht?	156

2 Teamleden van scholen ondersteunen bij gedragsvraagstukken	157
Inleiding	157
Probleemgedrag van leerlingen en handelingsverlegenheid van docenten	157
Handelingsbekwaamheid van docenten	159
SWPBS en gedrag van docenten	161
Ondersteuning van personeel in de school	164
3 Werken als externe PBS-coach in het voortgezet onderwijs	167
Start SWPBS op het Kandinsky College	168
De implementatie van SWPBS 2011-2012	172
Tot slot	176
4 Het ondersteunen van teamleden op de SWPBS-manier: hoe werkt het?	177
Een tweetal teamleden blikt terug op de afgelopen jaren. Wat heeft SWPBS hen als professional gebracht?	177
Wat heeft PBS de school opgeleverd?	177
Heb je tips om SWPBS de komende tijd nog verder in te voeren?	178
Geraadpleegde bronnen	180
Over de auteurs	181